

## ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

## ORGANIZATION OF CASH IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES

УДК 657

**Шум М.А.**

к.е.н., доцент,  
завідувач кафедри обліку,  
аудиту та економічного аналізу  
Харківський інститут фінансів  
Київського національного  
торговельно-економічного університету

**Якименко О.Є.**

старший викладач кафедри  
обліку, аудиту та економічного аналізу  
Харківський інститут фінансів  
Київського національного  
торговельно-економічного університету

**Федорченко Б.А.**

студентка  
Харківський інститут фінансів  
Київського національного  
торговельно-економічного університету

У статті розглянуто розвиток підприємства, зумовлений його платоспроможністю та фінансовою стійкістю, які залежать від достатності обсягу грошових потоків та ступеня їх синхронізації в часі. У статті розглянуто один з основних моментів, що діють на сучасному етапі розвитку економіки України, – організація грошових коштів на підприємствах, без якої неможливе їхнє нормальне функціонування та забезпечення платоспроможності. Під організацією грошових коштів у статті розуміється ефективне управління грошовими потоками господарюючого суб'єкта на основі даних, отриманих за певний період часу, та даних бухгалтерського обліку. Звернено увагу на необхідність економічно обґрунтованого імпортозаміщення у вітчизняній економіці як неминучої умови ефективного фінансово-економічного розвитку як господарюючих суб'єктів, так і економіки загалом. Обґрунтовано положення про те, що для вітчизняних підприємств дуже важлива проблема аналізу грошових коштів та їх організації для забезпечення ними виробничого кругообігу.

**Ключові слова:** грошові кошти, грошові потоки, управління, облік, контроль, фінансова звітність, підприємство.

В статье рассмотрено развитие предприятия, обусловленное его платежеспособностью и финансовой устойчивостью, которые зависят от достаточности объема денежных потоков и степени их синхронизации во времени. В статье рассмотрен один из основных моментов, действующих на современном этапе развития экономики Украины, – организация денежных средств на предприятиях, без которой невозможно их нормальное функционирование и обеспечение платежеспособности. Под организацией денежных средств в статье понимается эффективное управление денежными потоками хозяйствующего субъекта на основе данных, полученных по результатам анализа денежных потоков за определенный период времени, и данных бухгалтерского учета. Обращено внимание на необходимость экономически обоснованного импортозамещения в отечественной экономике как неизбежного условия эффективного финансово-экономического развития как хозяйствующих субъектов, так и экономики в целом. Обосновано положение о том, что для отечественных предприятий очень важна проблема анализа денежных средств и их организации для обеспечения ими производственного кругооборота.

**Ключевые слова:** денежные средства, денежные потоки, управление, учет, контроль, финансовая отчетность, предприятие.

The article describes the development of the enterprise, due to its solvency and financial stability, which in turn depend on the sufficiency of the volume of cash flows and the degree of their synchronization in time. The purpose of the article is to summarize and improve the theoretical positions and develop recommendations on the accounting and analysis of cash at enterprises. It is determined that the main source of cash flow is the main activity. With a lack of cash, especially in the absence of a cash reserve, the company may experience difficulties with timely repayment of obligations. At the same time, an excessive amount of cash balance may indicate their irrational use, losses from the impact of inflation, loss of profits from their possible placement and obtaining additional profit. The article describes one of the main points that are in force at the present stage of development of the Ukrainian economy – the organization of cash at enterprises, without which their normal functioning and solvency cannot be ensured. Under the organization of cash in the article refers to the effective management of cash flows of an economic entity based on data obtained from the analysis of cash flows for a certain period of time and accounting data. Attention is drawn to the need for economically justified import substitution in the domestic economy as an inevitable condition for effective financial and economic development, both of economic entities and the economy as a whole. It justifies the position that for domestic enterprises it is very important to analyze the cash and their organization to ensure their production cycle. Efficient organization of cash allows the enterprise to conduct both the main activity and other activities: financial, investment, which generally improves the efficiency of financial and economic activities at the enterprise, its competitiveness, creates a stable position in the market and predetermines the choice of the most effective ways of its development. This article may be of interest to practitioners engaged in the organization of cash, their accounting, analysis and control at industrial enterprises.

**Key words:** cash, cash flows, management, accounting, control, financial reporting, enterprise.

**Постановка проблеми.** В Україні на сучасному етапі розвитку ринкової економіки і постійного зростання числа конкурентів у всіх сферах діяльності грошові кошти відіграють важливу роль у функціонуванні комерційного підприємства. Для прибуткового ведення бізнесу керівництво підприємства потребує постійної оперативної інформації про рух грошових коштів для прийняття на її основі обґрунтованих управлінських рішень. Від особливостей регулювання грошових потоків на підприємстві залежить його розвиток, фінансова стійкість, а також швидкість обороту грошових коштів, що забезпечує отримання додаткового прибутку. Розвиток підприємства зумовлений його платоспроможністю та фінансовою стійкістю, які в свою

чергу залежать від достатності обсягу грошових потоків і ступеня їх синхронізації в часі. Головним джерелом надходження грошових коштів є основна діяльність, яка повинна забезпечувати всі потреби підприємства в грошових коштах і мінімально необхідному їх залишку. За відсутності останнього підприємство може зазнавати труднощів зі своєчасним погашенням зобов'язань. Надмірна величина залишку грошових коштів свідчить про їх нераціональне використання, отримання збитків від впливу інфляції, втрачені вигоди від їх можливого розміщення та отримання додаткового прибутку.

Удосконалення методів ринкового управління, впровадження сучасних інформаційних технологій, поява нових видів грошових коштів постійно

перебувають у центрі уваги зарубіжних та вітчизняних економістів. Однак сьогодні не всі складники грошових потоків, їх обліку та аналізу знайшли відображення в нормативних документах України та під час використання в практичній діяльності комерційних підприємств. Це визначило актуальність теми дослідження.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У зв'язку з тим, що аналіз грошових потоків займає важливе місце в управлінні підприємством, питання їх обліку та аналізу знаходять відображення в багатьох працях учених. Дослідженнями даного питання займаються: І.О. Бланк [1], Т.Е. Городецька [2], О.Є. Дахнова [2], В.В. Ковальов [4], Л.О. Лігоненко, О.В. Побережець [6], А.О. Семенець [2], О.М. Тридід та інші. Слід зазначити, що в сучасній науковій літературі комплексних робіт, присвячених дослідженню обліку й аналізу грошових потоків, практично немає. Розроблення єдиного понятійного апарату, рекомендацій щодо здійснення обліку грошових коштів та їх аналізу надзвичайно важливе для підвищення рівня функціонування підприємства. Недостатня розробленість цієї теми в теоретичному та практичному аспектах визначила напрями дослідження.

**Постановка завдання.** Мета статті полягає в узагальненні та удосконаленні теоретичних положень і розробленні рекомендацій з обліку й аналізу грошових коштів на підприємствах.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** На сучасному етапі розвитку української економіки перед господарюючими суб'єктами стоїть проблема організації грошових коштів, без яких неможливе їхнє нормальне функціонування і забезпечення платоспроможності [2]. Сенс організації грошових коштів полягає в ефективному управлінні грошовими потоками господарюючого суб'єкта на основі даних, отриманих за результатами аналізу грошових потоків за певний період часу, і даних бухгалтерського обліку.

Увага до обліку та аналізу грошових потоків особливо актуальна нині. Посилення попиту на продукцію, аналогічну вітчизняній, але зарубіжного виробництва, негативно позначається як на вітчизняних виробниках, так і на підприємствах, що займаються продажем товарів українського виробництва. У зв'язку з цим для вітчизняних підприємств дуже важлива проблема аналізу грошових коштів та їх організації для забезпечення ними виробничого кругообігу. Адже кошти беруть участь у кругообігу, будучи одночасно його початком і кінцем. Для кожного підприємства необхідно, щоб їх було досить на початку виробничого циклу, а в кінці був забезпечений їх приріст. За такого ведення бізнесу буде забезпечено постійний оборот грошових коштів, який забезпечить підприємство припливом грошових коштів для здійснення діяльності в інших сферах (інвестиційній або фінансовій) за рахунок

тих грошей, які генеруються основною діяльністю.

Вчені у своїх працях пропонують різні методи обліку й аналізу грошових потоків для забезпечення більш ефективного використання коштів фахівцями і керівниками підприємств. У роботах І.О. Бланка [1], Ф.Ф. Бутинця [6], В.В. Ковальова [4] розроблені основні положення їх обліку та аналізу. Для удосконалення оперативного управління грошовими потоками запропоновано методичні рекомендації щодо коригування звіту про рух грошових коштів на суми грошових коштів, які фактично не належать до фінансових результатів звітного періоду; запропоновано методичні рекомендації проведення аналізу платоспроможності на основі скоригованих даних бухгалтерського обліку.

З моменту виникнення теорії про грошові потоки з'явилося багато визначень, які відображають сутність і зміст цього поняття [6]. З часом погляди вчених, які займаються цією проблемою, змінювалися і удосконалювалися. Дотепер склалися декілька теорій, які наділяють термін «грошовий потік» різним змістом.

Одна група авторів визначає грошовий потік як залишок грошових коштів на підприємстві, з чим не можна погодитися. Сам по собі потік говорить про рух чого-небудь – потік грошей, потік інформації, потік машин тощо. Таким чином, грошовий потік не може визначатися як залишок, у цьому разі він втрачає свою провідну властивість руху.

Друга група авторів дає тлумачення грошового потоку як руху грошових коштів за певний період часу. Ми дотримуємося думки цієї групи у зв'язку з тим, що таке визначення грошового потоку відображає його сутність. Однак це визначення не показує повністю значення, яке несе в собі поняття «грошовий потік». На нашу думку, грошовий потік – це рух грошових коштів, що характеризується надходженням або вибуттям грошових коштів протягом діяльності суб'єкта господарювання за звітний проміжок часу. Під час дослідження системи розрахунків в Україні виявлено, що на законодавчому рівні визначено два види розрахунків – готівковий і безготівковий [10]. Однак ділова практика показала, що з'явився новий матеріальний носій інформації про гроші, який не можна віднести ні до одного з наявних раніше видів розрахунків, – «електронні гроші». Віднесення «електронних грошей» до безготівкових розрахунків є спірним, тому що безготівкові розрахунки являють собою записи грошових сум на банківських рахунках клієнтів, їхній рух відбувається за наказом клієнта (платіжними дорученнями, платіжними вимогами та ін.). У комп'ютерах банків зберігається інформація про залишки коштів на рахунках та їхній рух, і через комп'ютери та телекомунікаційні лінії передаються накази на зарахування або списання грошей.

Прирівнювання розрахунків «електронними грошима» до готівкових розрахунків не вважаємо

коректним. Головною умовою, за якої «електронні гроші» можна віднести до готівкових розрахунків, є задоволення всіх основних властивостей готівки – обертаності, відсутності прямого зв'язку з банківським рахунком, анонімності, універсальності у використанні, впізнаваності, розрахунки з їх використанням повинні бути одноразовими й остаточними. Електронні гроші не задовольняють низки перерахованих властивостей, таких як упізнаваність, універсальність у використанні тощо. У зв'язку з цим у процесі дослідження застосування електронних грошей у діяльності підприємств виділено в особливий вид розрахунків, що необхідно враховувати під час класифікації грошових коштів за формою їх використання.

Аналіз наявних способів заповнення звіту про рух грошових коштів дав змогу дійти висновку, що на підставі отриманої інформації з фінансової звітності, а саме зі звіту про рух грошових коштів, проводиться ретроспективний аналіз. Однак для успішного ведення бізнесу і прийняття управлінських рішень найбільш затребуваним є оперативний аналіз і побудова прогнозів.

Систематичний облік і контроль грошових потоків підприємства дає інформацію про кількість позитивних і негативних грошових потоків і синхронність між надходженням і вибуттям грошових коштів, а також допомагає забезпечити платоспроможність у поточному і майбутньому періодах. Аналіз грошових потоків можна використовувати для оцінки платоспроможності і ліквідності підприємства.

Для забезпечення вимог управління та аналізу з урахуванням прогнозу була уточнена інформаційна база для складання звіту про рух грошових коштів на основі даних аналітичного балансу.

На підставі даних аналізу грошових потоків, виконаного горизонтальним або вертикальним способом, користувачі аналітичної інформації мають уявлення про обсяги, джерела і напрями використання грошових коштів, а також про перспективи формування грошових потоків у найближчому майбутньому. Факторний аналіз вимагає значного обсягу додаткової інформації, яка не розкривається не тільки у звіті про рух грошових коштів, але й у балансі (звіті про фінансовий стан) і звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) [11]. Цей вид аналізу визначає фактори, що вплинули на зміну залишків грошових коштів протягом звітного періоду. Це вимагає коригування змісту форм фінансової звітності або складання додаткових форм. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у фінансову звітність підприємства можуть бути включені додаткові показники, але із затвердженого переліку [5]. Також із 2018 року відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» певні підприємства зобов'язані подавати звіт про управління (форма та зміст нор-

мативно не встановлені), до якого якраз можна включити показники, необхідні підприємству та користувачам, тим самим може бути збільшений якісний склад факторної моделі аналізу грошових потоків. При цьому склад факторів залежить від виду діяльності, галузевої належності, цілей проведення факторного аналізу тощо.

**Висновки з проведеного дослідження.** Використання інформації про грошові потоки для прийняття ефективної стратегії регулювання діяльності підприємства вимагає розроблення реальної методики обліку та аналізу грошових коштів для кожної сфери діяльності. На нашу думку, доцільне проведення подальших досліджень щодо змісту інформації (переліку фінансових та нефінансових показників) у звіті про управління з метою здійснення якісного аналізу грошових потоків підприємства.

#### БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк И.А. Управление денежными потоками. К.: Ника-Центр, 2007. 752 с.
2. Дахнова О.Є., Городецька Т.Е., Семенець А.О. Аналіз стану грошово-кредитної безпеки України. *Актуальні проблеми економіки. Науковий економічний журнал*. 2016. № 1 (175). С. 277-285. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape\\_2016\\_1\\_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_1_34) (дата звернення: 21.05.2019).
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-15> (дата звернення: 21.05.2019).
4. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. М.: Финансы и статистика, 2001. 560 с.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 21.05.2019).
6. Побережець О.В. Методика обліково-аналітичного забезпечення системи управління грошовими потоками суб'єктів макроекономічного середовища. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2017. Т. 16. Вип. 3 (37). С. 55-70. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu\\_2017\\_16\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2017_16_3_7) (дата звернення: 21.05.2019).
7. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 р. № 148 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення: 21.05.2019).
8. Положення про електронні гроші в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 04 листопада 2010 р. № 481/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10> (дата звернення: 21.05.2019).
9. Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням : Постанова Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 р. № 705 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14> (дата звернення: 21.05.2019).

10. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2346-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 21.05.2019).

11. Шум М.А., Тюріна Д.М. Організаційні аспекти підвищення аналітичних можливостей бухгалтерської фінансової звітності. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2016. Т. 21. Вип. 6. С. 210-213. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu\\_econ\\_2016\\_21\\_6\\_47](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_6_47) (дата звернення: 21.05.2019).

#### REFERENCES:

1. Blank Y.A. (2007) *Upravleniye denezhnymi potokami* [Cash flow management]. Kyiv: Nika-Tsentr. (in Russian).

2. Dakhnova O.Ye., Horodetska T.E., Semenets A.O. (2016) Analiz stanu hroshovo-kredytnoi bezpeky Ukrainy [Analysis of the state of monetary and security of Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky. Naukovyi ekonomichnyi zhurnal* [Actual problems of the economy. Scientific Economic Magazine], no. 1 (175), pp. 277–285. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape\\_2016\\_1\\_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_1_34) (accessed 21 May 2019).

3. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Metodychni rekomendatsii shchodo zapovnennia form finansovoi zvitnosti" [Methodical recommendations for completing the forms of financial statements: the order of the Ministry of Finance of Ukraine] (28.03.2013) no. 433. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-15> (accessed 21 May 2019).

4. Kovalev V.V. (2001) *Fynansovyi analiz: metody y protsedury* [Financial analysis: methods and procedures]. Moscow: Finansy i statistika. (in Russian).

5. Natsionalne Polozhennia (Standart) bukhhalter-skoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti" [National Accounting Standard 1 "General Requirements for Financial Statements": Order of the Ministry of Finance of Ukraine] (07.02.2013) no. 73. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (accessed 21 May 2019).

6. Poberezhets O.V. (2017) Metodyka oblikovo-analitychnoho zabezpechennia systemy upravlinnia hroshovymy potokamy subiektiv makroekonomichnoho sere-dovyscha [Method of accounting and analytical support

of the cash flow management system of the subjects of the macroeconomic environment]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia* [Market economy: modern theory and practice of management], vol. 16, is. 3 (37), pp. 55-70. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu\\_2017\\_16\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2017_16_3_7) (accessed 21 May 2019).

7. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy "Polozhennia pro vedennia kasovykh operatsii u natsionalnii valiuti v Ukraini" [Regulation on the conduct of cash transactions in the national currency in Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] (29.12.2017) no. 148. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (accessed 21 May 2019).

8. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy "Polozhennia pro elektronni hroshi v Ukraini" [Regulation on electronic money in Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] (04.11.2010) no. 481. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10> (accessed 21 May 2019).

9. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy "Polozhennia pro poriadok emisii elektron-nykh platizhnykh zasobiv i zdiisnennia operatsii z yikh vykorystanniam" [Regulation on the procedure for issuing electronic payment facilities and transactions with their use: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] (05.11.2014) no. 705. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14> (accessed 21 May 2019).

10. Zakon Ukrainy "Pro platizhni systemy ta per-ekaz koshtiv v Ukraini" [About payment systems and money transfer in Ukraine: Law of Ukraine] (05.04.2001) no. 2346-III. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (accessed 21 May 2019).

11. Shum M.A., Tiurina D.M. (2016) Orhanizatsi- ini aspekty pidvyshchennia analitychnykh mozhlyvostei bukhhalterskoi finansovoi zvitnosti [Organizational aspects of increasing the analytical capabilities of account- ing financial statements]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Serii : Ekonomika*. [Bulletin of the Odessa National University. Series: Economics], vol. 21, is. 6, pp. 210-213. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu\\_econ\\_2016\\_21\\_6\\_47](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_6_47) (accessed 21 May 2019).

**Shum Mykhailo**

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,  
 Head of Department of Accounting, Audit and Economic Analysis  
 Kharkiv Institute of Finance of Kyiv National University of Trade and Economics

**Yakymenko Oksana**

Senior Lecturer at Department of Accounting, Audit and Economic Analysis  
 Kharkiv Institute of Finance of Kyiv National University of Trade and Economics

**Fedorchenko Bohdana**

Student  
 Kharkiv Institute of Finance of Kyiv National University of Trade and Economics

## ORGANIZATION OF CASH IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES

In Ukraine, at the present stage of development of the market economy and the constant growth of the number of competitors in all fields of activity, cash plays an important role in the functioning of a commercial enterprise. For a profitable business, the management of the enterprise needs constant operational information on cash flow in order to make sound management decisions based on it. From the peculiarities of cash flow regulation at an enterprise, its development, financial stability, as well as the rate of cash flow, which provides for obtaining additional profit, depend.

The purpose of the article is to summarize and improve the theoretical positions and develop recommendations on the accounting and analysis of cash at enterprises.

The article describes the development of the enterprise, due to its solvency and financial stability, which in turn depend on the sufficiency of the volume of cash flows and the degree of their synchronization in time. It is determined that the main source of cash flow is the main activity. With a lack of cash, especially in the absence of a cash reserve, the company may experience difficulties with timely repayment of obligations. At the same time, an excessive amount of cash balance may indicate their irrational use, losses from the impact of inflation, loss of profits from their possible placement and obtaining additional profit. The article describes one of the main points that are in force at the present stage of development of the Ukrainian economy – the organization of cash at enterprises, without which their normal functioning and solvency cannot be ensured. Under the organization of cash in the article refers to the effective management of cash flows of an economic entity based on data obtained from the analysis of cash flows for a certain period of time and accounting data. Attention is drawn to the need for economically justified import substitution in the domestic economy as an inevitable condition for effective financial and economic development, both of economic entities and the economy as a whole. It justifies the position that for domestic enterprises it is very important to analyze the cash and their organization to ensure their production cycle. Efficient organization of cash allows the enterprise to conduct both the main activity and other activities: financial, investment, which generally improves the efficiency of financial and economic activities at the enterprise, its competitiveness, creates a stable position in the market and predetermines the choice of the most effective ways of its development.

This article may be of interest to practitioners engaged in the organization of cash, their accounting, analysis and control at industrial enterprises. Also, the issues discussed in the article are relevant in the preparation of economists.

The article clarifies the concept of "cash flow" and explores some aspects of the circulation of electronic money.